

นักฉวยโอกาส

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะในวิกฤติ เราจะแสวงหาสังฆธรรม วิกฤติเป็นวิกฤติโลก แต่สังฆธรรมสังฆธรรมคงที่ เขาว่าศาสนาเสื่อมๆ

ศาสนาไม่มีวันเสื่อม แต่บุคคลเสื่อมจากศาสนาต่างหาก คนเสื่อมจากศาสนา คนไม่เชื่อศาสนา นั่นเขาว่าศาสนาเสื่อม เพราะคนหย่าไป คนเห็นแก่ตัว คนทำลายสังคัม นี้เขาว่าศาสนาเสื่อม ว่าชาวพุทธเราต้องมีความเมตตา ชาวพุทธทำร้ายทำลายล้างกัน ว่าศาสนาเสื่อม ชาวพุทธทำไมจิตใจต่ำทรามขนาดนั้น ธรรมะจะเกิดในวิกฤติอย่างนั้น ถ้าวิกฤติอย่างนั้น เรามีสติมีปัญญาของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาโอกาส เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมๆ เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แสวงหาโอกาส ถ้าแสวงหาโอกาส ใครให้ออกาสองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาโอกาสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง เพราะยังไม่มีศาสนา ถ้าไม่มีศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาได้อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาด้วยอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้สร้างสมบุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เพราะการสร้างสมบุญญาธิการอย่างนั้น การทำคุณงามความดีอย่างนั้น พระโพธิสัตว์ได้เสียดละมามหาศาล เพราะว่าเสียดละมามหาศาล ถึงทำให้จิตใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหลักมีเกณฑ์

จิตใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันจุดประเด็นในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาเอง ถ้ามันจุดประเด็นขึ้นมา เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ เราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายไปกับเขาใช่ไหม ถ้าเราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายไปกับเขา เราจะแสวงหาทางออกของเรา เราจะไม่อยู่กับ

โลกอย่างนี้ โลกอย่างนี้ เขาแสวงหาอย่างนี้เพื่อความมั่นคงของเขา เพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความเห็นต่าง ถ้ามีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายกับเขา เราจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไปกับโลกนี้

เวลาออกแสวงหา แสวงหากับใคร ก็แสวงหา ไปหาเจ้าลัทธิต่างๆ เจ้าลัทธิต่างๆ ก็หลอกเอานั่นนะ เห็นว่าถ้ามีโอกาสๆ โอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติ เวลาโอกาสจะประพฤติปฏิบัติ ไปหาเจ้าลัทธิต่างๆ เจ้าลัทธิต่างๆ ก็สอนตามความรู้ความเห็นของเขา ถ้าความรู้ความเห็นของเขา เพราะความรู้ความเห็นของเขามันไม่เป็นความจริง มันไม่เป็นความจริงคือมันแก้กิเลสไม่ได้จริง มันทำไม่ได้จริง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปศึกษากับเขา ทั้งๆ ที่สร้างอำนาจวาสนาบารมีมา แต่สัญชาตญาณของมนุษย์ใจ สัญชาตญาณของคน ในเมื่อถ้ามันมีการที่เขาประพฤติปฏิบัติกันอยู่ เขามีการแสวงหากันอยู่ เราก็จะไปศึกษาเล่าเรียนกับเขา เพราะเราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่

เวลาประพฤติปฏิบัติใหม่ แสวงหาการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แต่เราไปศึกษากับเขามันก็ศึกษาโดนหลอก หลอกเพราะอะไร เพราะไม่มีใครรู้จริง ถ้าไม่รู้จริง เขามีความเห็นของเขา เขาสอนได้ทฤษฎีของเขา ด้วยความรู้ของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขาแล้ว เขามีความเชื่อ มีการทำทวกริยา กัน ว่ากิเลสมันอยู่ที่ไหน เราต้องมีความเข้มแข็ง เราต้องทรมาณมัน ต้องทำลายกิเลส การทำลายกิเลสก็เป็นการทำลายร่างกายของตัวเอง เพราะจิตใจมันอยู่ในร่างกายนี้ กิเลสมันอยู่ที่หัวใจ กิเลสมันอยู่ที่ร่างกายนี้ แต่ความเห็นของตัว ความเห็นของคน ที่คิดว่าจะทำร้ายกิเลสๆ ก็เป็นการทำทวกริยา ทำทรมาณตน ทรมาณตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขา ถ้าศึกษากับเขา ว่าเป็นการโดนหลอกๆ เพราะอะไร เพราะเขาหลอก เขาไม่มีความรู้จริง เขาไม่เป็นสุภาพบุรุษ เขาไม่บอกเป็นความจริงใจ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีอำนาจวาสนาไปกับเขา ไปศึกษากับเขา ทั้งๆ ที่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นฉรรวาสนี่แหละ แต่มีสติมีปัญญาว่ามันไม่สามารถชำระล้างกิเลสได้จริง เพราะอะไร เพราะเรายังมีความสงสัยอยู่ เพราะการเวียนว่ายตายเกิดมันมาจากไหนล่ะ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไปแล้วเราไม่รู้สิ่งที่มันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันไม่มีเหตุไม่มีผล มันก็ไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่ความจริง เขาก็ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ก็แสวงหาเอง เวลาแสวงหาเอง ไม่มีใครให้โอกาสองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เพราะอำนาจวาสนาบารมีการสร้างสมบุญญานุการอันนั้นมันเป็นโอกาส มันเป็นโอกาส มันสะท้อนใจหมด เห็นสิ่ง

ใดในโลกนี้มันสะท้อนใจทั้งนั้น เราต้องหาทางออกจากโลกนี้ หาทางออกจากโลกนี้ แต่มันหาทางออกไม่ได้

เวลาอดอาหารอยู่ ๔๕ วันก็ออกไม่ได้ เพราะมันเป็นการทรมานร่างกาย ทำทุกกริยาขนาดไหนที่เขาทำกันๆ ในสมัยพุทธกาลเขาทำกัน เขาทำทุกกริยากันด้วยความออกอุญท์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำมากกว่าเขา แต่มันก็ไม่ได้ สลบถึง ๓ หน กลับมหายใจ สลบถึง ๓ หน ย้อนกลับมาด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยความนึกคิดได้ ถ้ามันไปไม่ได้แบบนี้ เราจะต้องย้อนกลับมาจากภายใน ระลึกถึงการเป็นราชกุมาร กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก อานาปานสติ มันมีความรุ่มเย็นในใจอันนั้น จำความอันนั้นได้ จำความอันนั้นได้ก็เป็นด้วยอำนาจวาสนาบารมีของเจ้าชายสิทธัตถะ ด้วยการสร้างอำนาจวาสนาบารมีมา พระเจ้าสุทโธทนะเลี้ยงดูทางโลก เลี้ยงดูอย่างดี ทะนุถนอมอย่างดี อยากให้เป็นจักรพรรดิ เวลาไปแรกนาขวัญนะ ให้อยู่โคนร่มไม้ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก นี่มันอำนาจวาสนาบารมีมันส่งเสริมกันมาๆ มันฝังใจไป เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาหลอกทั้งนั้น จะไปทางไหน ได้มานสมาบัติอย่างไรมันก็เป็นทางหลอกทั้งนั้น เพราะมานสมาบัติมันส่งออก ถ้าคนไม่มีสติมีปัญหา มันถือว่าเป็นผู้วิเศษ จะรู้จะเห็นอะไรต่างๆ แต่รู้เห็นมันก็รู้เห็นทางโลกเป็นมานสมาบัติ เป็นอภิัญญา มันรู้ได้ทั้งนั้นนะ ความรู้ได้ แต่ความรู้ได้ รู้ได้ด้วยกำลังของจิต แต่มันส่งออกไปรู้เรื่องของคนอื่น แต่มันไม่รู้เรื่องของตัวใจ

แต่เวลากำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เวลามันสงบ ร่มเย็นเข้ามา สงบร่มเย็นเข้ามาที่หัวใจนี้ เวลาปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ มันเกิดญาณ เกิดความหยั่งรู้ คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เวลาอาพาธคาบส อุทกคาบสเขาได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เวลาเข้ามานสมาบัติของเขา ถ้าเขาน้อมจิตของเขาไป เขารู้วาระจิตของเขาได้ เขาสามารถระลึกอดีตชาติได้เหมือนกัน แต่ระลึกอดีตชาติได้มันก็ระลึกอดีตชาติได้ด้วยกำลังของจิต เวลาถ้าเข้ามานสมาบัติ ถ้ามีกำลัง เวลากำลังมันเสื่อม คุณิ พวกฤษีชีไพรเขาเหาะเหินเดินฟ้า ไปเจอนางสนมที่เขาเล่นน้ำในราชวัง ไปเห็นเข้า ตกเลย นี่ไง เวลามันควบคุมไม่ได้ เวลามันเจริญแล้วเสื่อมๆ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากำหนดอานาปานสติ จิตกำหนดเข้าไปถึงความสงบระงับอันนั้น ถึงกลางหัวใจอันนั้น บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกอดีตชาติได้เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะมันเป็นกวางสะ เป็นภพ เป็นปฏิสนธิจิตเหมือนกัน จิตเหมือนกัน อำนาจ

วาสนาเหมือนกัน แต่เวลาคนใช้ ใช้ไปแล้ว ใช้ตรงนั้นว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของตนไง แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจิตสงบแล้ว บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกไปตลอด มันไปตลอด มันไม่มีต้นไม่มีปลาย ระลึกไปตั้งแต่พระเวสสันดรไป เราเคยเป็นๆ ไม่มีต้นไม่มีปลาย เห็นไหม มันไม่ใช่ มันเป็นกำลังของจิต มันเป็นข้อมูลในหัวใจ ดึงกลับมาๆ ระลึกย้อนกลับมา ย้อนกลับมา เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามามีกำลัง จุติปปาตญาณ จิตดวงไหนรู้รอบขอบเขต จิตดวงไหนถ้ามันไม่ถึงที่สุด มันจะมีการเกิดอย่างนี้ๆ แม้แต่จิตของท่านก็จะมีการเกิดอย่างนี้ มีการเกิดเห็นไหม

บุพเพนิวาสานุสติญาณคืออดีตที่เคยได้สร้างสมมา อำนาจวาสนาของเจ้าชายสิทธัตถะที่ได้สร้างสมบุญญาธิการมา นี่แสวงหาโอกาสแล้วใครจะให้โอกาส ไม่มีใครให้โอกาส ไม่มีใครสามารถชี้ให้ได้ ถ้าไม่มีใครสามารถชี้ให้ได้ ไปศึกษากับเขาก็โดนเขาหลอก นี่ธรรมชาติของทุกสิ่งนั่นนะ ไม่มีความเป็นจริงเลย แต่พอความเป็นจริงขึ้นมา มันยังไม่จริงขึ้นมา เวลามันสงบเข้ามา มันก็เป็นข้อมูลเหมือนกัน เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณที่เวลาเข้ามา เขาเข้าอภิญญา เขาก็รู้วาระจิตได้เหมือนกัน เขาก็ระลึกอดีตชาติได้เหมือนกัน แต่เขาระลึกได้มีหลักมีเกณฑ์อะไร ระลึกได้แล้วเขาก็เอามากำหนดรู้ เอามาโอ้อวดกัน แต่มันเป็นประโยชน์อะไรละ นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ไปแล้ว รู้มันก็ไม่มีที่สิ้นสุด มันไม่มีที่สิ้นสุด มันไม่มีต้นไม่มีปลาย

คำว่า “ไม่มีต้นไม่มีปลาย” จิตดวงหนึ่งเวียนว่ายไปในวัฏฏะ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ดึงกลับมา พอดึงกลับมา จุติปปาตญาณ มันจะไปอย่างนี้ มันไปอนาคต มันมีอดีตอนาคต แต่ไม่มีใครเห็นปัจจุบัน ไม่มีใครรู้ความเป็นจริง ปฏิจจสมุปบาท ความเป็นปัจจุบัน ปฏิจจสมุปบาท อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจุยา วิญญาณํ เวลามันเคลื่อนของมันไปโดยสติจิต เวลาสิ่งที่รับรู้ๆ นั้นเป็นขั้นข้างนอกทั้งนั้นนะ ถ้ามันยังไม่มีการรู้ มันไม่มีโอกาส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครให้โอกาสเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ คำว่า “โดยชอบ” โดยความเป็นจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รู้คั่นขึ้นมาด้วยความเป็นจริง พอความเป็นจริง อาสวักขณญาณ ขำระอวิชชาในหัวใจ พอขำระอวิชชาในหัวใจ สิ่งนี้นั่นนะ เวลาพญามาร ครอบครวัของมารมันได้หมดสิ้นไปจากกรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ที่เขาศึกษา มันไม่มีใครให้โอกาส แล้วหลอกหลวงเสียอีกด้วย เพราะไปศึกษากับใคร ใครก็ปฏิบัติตนว่าเป็นศาสดา ใครก็ปฏิบัติตนว่าเป็นพระอรหันต์

ว่ามีคุณธรรม แต่ไปศึกษากับเขาแล้วเขามีคุณธรรมที่ไหน เพราะเขาไม่มีคุณธรรม เขาถึงสอนให้ เป็นความจริงไม่ได้ แต่สอนเป็นความจริงไม่ได้ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะ ด้วยอำนาจวาสนาบารมี สร้างสมบุญญานิกายมาเป็นพระโพธิสัตว์ ด้วยอำนาจวาสนาเต็ม มันถึงรู้ว่ามีความลึกลับสงสัยใน หัวใจ มันยังมีสิ่งซ่อนซ่อนใจ มันยังมีวิชาในหัวใจ ฉะนั้น เวลาย้อนกลับมาประพฤติ ปฏิบัติด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง วิชา ๓ เวลาสิ้นกิเลสไปแล้วมันแตกต่างกัน อย่างนี้ไง

เวลามันแตกต่างกัน ถ้ามันยังมีกิเลสอยู่ มันไม่รู้ มันมีคบอด ถ้าเชื่อตามๆ กัน นรกสวรรค์ก็มี มีแบบมีคบอด ถ้าบอกเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์เพราะเหตุใดละ มันจะสิ้นกิเลสไป เพราะอะไรละ

แต่เวลาอาสวักขณญาณทำลายอวิชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่! มัน ต้องเป็นอย่างนี้! มันจบสิ้นไป เพราะอะไร เพราะบุพเพนิวาสานุสติญาณก็เห็นแล้ว อดีตของจิต ดวงนี้ก็เห็นแล้ว อนาคตที่มันจะเวียนว่ายตายเกิดไปก็รู้ที่อยู่ แล้วมันจบอย่างไรละ มันทำอย่างไร ให้มันจบละ มันจบลงไม่ได้

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวักขณญาณ ทำลายอวิชาในใจขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจบสิ้นไปแล้ว นี่! มันเป็นอย่างนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข สุขอย่างนี้ สุขมาก สุขแบบโลกเขาก็แสวงหาของเขาขนาดไหน ความสุข ของเขามันก็ความสุขของทางโลกเขา ความสุขทางโลกเขามันก็ความสุขแบบสุขเวทนา- ทุกขเวทนา มันเป็นสุขในขั้น สุขเวทนา-ทุกขเวทนา เขาไม่เข้าถึงจิต เขาไม่เข้าถึง อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ วิญญาณในปฏิจฺจสมุปบาท วิญญาณปฏิสนธิจิต

แต่รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณในขั้น โลกเขามีความสุขความทุกข์กัน อยู่ตรงนั้น เขาสุขทุกข์กันด้วยทุกขเวทนา สุขเวทนา อุเบกขาเวทนา เขาก็อยู่เวทนาของเขา เขาไม่ รู้ไม่เห็นอะไรของเขา แต่เวลาวิมุตติสุขในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจบสิ้น กระบวนการของมัน วิมุตติสุขๆ เวลาจะสอน จะสอนได้อย่างไร

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เวลาเทศน์ธรรมจักรๆ เทวดาส่งเป็น ชั้นๆ ขึ้นไปนะ เทวดาส่งเป็นชั้นๆ เพราะอะไร เพราะเวลาอภิญญา ๕ หูทิพย์มันได้ยินไป หมดนะ หูทิพย์ เทวดาพูดอย่างไร เสียงตกที่ไหน หูนี้ได้ยินหมด หูทิพย์ ตาทิพย์มันมีของมันอยู่

แล้ว นี่เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจกๆ เทวดาส่งเป็นชั้นๆ เพราะเขาได้ยินของเขา เขารู้ของเขา เขามีความปลื้มใจของเขา มันมีผู้อนุโมทนา ความจริงมันเป็นแบบนี้ เห็นไหม

นี่วางธรรมวินัยไว้ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เรามีอำนาจวาสนานะ เรามีโอกาส เราจะเลือกเอา เลือกเอาทางโลกก็ได้ จะเลือกเอาทางธรรมก็ได้ ถ้าเลือกเอาทางธรรม เรามีสติปัญญาของเรา เราออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราออกมาบวชเป็นพระพระเป็นนักรบ เราภูมิใจกันว่าเราเป็นพระป่า พระปฏิบัติๆ เราภูมิใจ ปฏิบัติ ปฏิบัติแนวทางไหนล่ะ ถ้าปฏิบัติแล้วได้ผลบ้างไหมล่ะ คูสิ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ว่าประพฤติปฏิบัติเป็นการหลอกลวงอีกต่างหาก นี่หลอกลวงให้ไขว้เขว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารื้อค้นองๆ

ทีนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมา เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะทำจริงเอางังของเรา ถ้าเรามาบวชเป็นพระ เราจะเอาจริงเอางังกับเรา ถ้าจริงจัง ถ้ามาจากทางโลก ถ้าทางโลกเขาจริงจังนะ เวลาเขาเกิดทางโลก คุณความจริงจังของเขา แต่มันต้องเป็นโอกาสของเขา ถ้าเป็นโอกาสของเขา

คูสิ คูพวกชนเผ่า เขาเสียโอกาสของเขาเพราะเขาไม่มีสัญชาติ เขาบอกว่าเขาไม่มีโอกาสการศึกษา โอกาสของเขา เขาจะทำธุรกิจของเขา โอกาสของเขาไม่สมบูรณ์ ทำอะไรติดขัดไปหมด นี่เขาไม่มีโอกาสของเขา แต่เรามีสัญชาติ เราทำสิ่งใด เรามีโอกาสทั้งนั้นนะ แต่ทีนี้พอมีโอกาสขึ้นมา คนทุกข์คนจน ถ้าคนทุกข์คนจน โอกาสมันก็ด้อยกว่าเขา นี่ขาดโอกาสๆ ขาดโอกาสการศึกษา

คนจะทำหน้าที่การงานก็ขาดโอกาสของเขา เขาไม่มีโอกาสของเขาได้ทำหน้าที่การงานของเขา คนที่มีโอกาส คนที่มีสติปัญญาเขามีโอกาสของเขา แต่มีโอกาสของเขา ถ้าคนกิเลสหนามันก็ทำลายโอกาสของตัวเอง ทำลายโอกาสของตัวเอง ทำสิ่งใดก็ด้วยความอ่อนแอ ทำสิ่งใดก็ทำด้วยความไม่จริงจังของตัวเอง ถ้าไม่จริงจังของตัวเอง นี่มีโอกาสแต่ทำไม่ได้ คนที่เขาไม่มีโอกาสเขาก็แสวงหา เขาอยากมีโอกาสอย่างนั้น เขาเรียกร้องอยากให้มีโอกาสอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเลือกทางโลกก็ได้ เลือกทางธรรมก็ได้ แต่ถ้าเลือกทางโลก พอมีความจำเป็นต้องอยู่กับทางโลก แต่เวลาถ้าเขามีโอกาส

ของเขา เขาจะประพฤติปฏิบัติของเขาถ้าเขามีศรัทธาความเชื่อ แต่บางคนถ้าเขาไม่มีศรัทธาไม่มี ความเชื่อของเขา เขาก็ว่า “ศาสนาก็เขียนเสียให้วุ่นวาย นรกสวรรค์มันก็ไม่ได้อยู่จริง เราแสวงหา ความสุขของเราทางโลกดีกว่า” นี่เขาก็คิดของเขาไปอย่างนั้น ถ้าเขามีความคิดของเขา ถ้าเขาบอก เขาเป็นคนดี บางคนว่า “เขาเป็นคนดีนะ เขาดีอยู่แล้ว ทำไมต้องมาทุกข์มายาก เขาเป็นคนดี”...ก็ดี แบบโลกนี้ ก็ดีแบบโลก ก็คนดีแล้วไง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน ด้วยอำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เห็นมาหมด เราก็ต้องเป็นอย่างนั้น นี่ก็ เหมือนกัน เวลาเป็นคนดี เราจะดีขนาดไหน เราจะมีคุณงามความดีขนาดไหน เราก็ต้องเกิด ต้อง แก่ ต้องเจ็บ ต้องตายเหมือนกัน แต่เราเกิดมาเรามีโอกาส เราเกิดมา ถ้าเราศึกษาพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นความสำคัญที่สุดคือการเกิดและการตาย เราจะแพง ทะลุ

เวลาเรามาบวชพระ อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เธอพิจารณา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ถ้ามันแพงทะลุได้ มันก็แพงทะลุได้ด้วยความเป็นจริง เวลาเราเกิด เราแก่ เราเจ็บ เราตาย เราเกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ เกิดมาก็มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕

เพราะธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เกิดมาก็เกิดมาศึกษานี้แหละ เกิดมาก็ทำหน้าที่การงานนี้แหละ เกิดมาก็หาผลประโยชน์ คุณดี เราใช้มือทำงาน เราใช้สมองคิด เราทำสิ่งใดเราต้องมีสติปัญญาของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา นี่ประโยชน์ทางโลก เพราะเราเกิดมา เรามีอำนาจวาสนา เราเกิด เป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก การเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์ก็เอาสมอง เอามือทำงาน ทำมาหากินเพื่อการเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพแล้วเป็นคุณงามความดี ก็ความดีของโลก ถ้าความดีของโลกมันก็เวียนว่ายตายเกิด บุญเพนิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ มันมาจากอดีต เพราะอดีตสร้างสมบุญญาธิการมาได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ด้วย สติปัญญาอ่อนด้อยอย่างนี้ก็คิดว่ามนุษย์ก็ยังทำหน้าที่การงานของเราเพื่อความ เป็นมนุษย์ เพื่อ ความสมบูรณ์ของความเป็นคนดี ถ้าคนดี คนดีก็คนดีไง

แต่ถ้าคนดีแล้วเขามีสติปัญญาของเขา หน้าที่การงานก็หน้าที่การงานนะ ถึงเวลาแล้วเขา อยากรจะประพฤติปฏิบัติ คนเราก็พยายามหาทางออก หาประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติเพื่อ อริยทรัพย์ เพื่อทรัพย์ภายใน ทรัพย์ภายนอกเราก็หามาพอแรงแล้ว ทรัพย์ภายนอกเราก็หามา

สมบูรณ์แล้ว ชีวิตนี้ก็มีเท่านั้นแหละ ถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันไม่โลภจนเกินไป ถ้าโลภเกินไป มันจะไขว่คว้ามา มันจะครองโลก มันจะยึดทรัพย์สมบัติเข้ามาเป็นของมันทั้งหมด แล้วพอยึดมาแล้ว ทรัพย์สมบัติก็ไม่ได้กินไม่ได้ใช้หรือ วกกลับใช้ก็กินอาหารนี้แหละ วกกลับอาหารนอนก็นอนเฉพาะที่นอนที่เรานอนนั่นละ ทรัพย์สมบัติมันก็ไว้นั่น แต่กิเลสมันก็อยากเอามาเพื่อเป็นสมบัติของตน ถ้าเอามาเป็นสมบัติของตน แสวงหาขึ้นมา แสวงหาด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แสวงหาด้วยความทุกข์ความยาก เวลาใช้ขึ้นมาก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์กับตัวเอง

ถ้าใช้เป็นประโยชน์กับตัวเอง ใช้สอยในความเป็นอยู่ด้วยความประหยัดมัธยัสถ์ ที่เหลือก็เจือจานแก่สังคม สร้างอำนาจวาสนาบารมี คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครให้โอกาสเลย ท่านได้การสร้างสมบุญญานุการมาเป็นพระโพธิสัตว์ นั่นละเป็นโอกาสที่หนุนตัวเองขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติแล้วมันติดขัด ขัดข้องขึ้นไป เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาของเราไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เพราะว่ากรรมของเรา เพราะเรายังมีกรรมดีของเรา เราถึงยังมีสติมีปัญญา เรายังระลึกถึงหัวใจของเรา หัวใจมันเรียกร้องให้คนช่วยเหลือ แล้วคนช่วยเหลือเป็นใครละ

คนช่วยเหลือข้างนอกเขาช่วยเหลือ เขาก็ให้ปัจจัยเครื่องอาศัยเราเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเราจะช่วยเหลือเรา เราจะต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา เพราะศีล สมาธิ ปัญญาเป็นมรรค กิจจญาณ สัจจญาณ ถ้าไม่มีกิจจญาณ สัจจญาณ จิตใจดวงนี้มันไม่มีการประพฤติปฏิบัติ

เวลาประพฤติปฏิบัติ ศึกษามาๆ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญาเหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนวิธีการมหาศาล ศึกษา มา ศึกษา มา เป็นทางวิชาการ ศึกษา มา มันเป็นสุดมยปัญญา การศึกษา ศึกษาจากสมอง การศึกษา ศึกษาจากการจำมา นี่ไง แล้วก็เรียกร้องหาโอกาสๆ ของตัวเองไป

ถ้าตัวเองมีโอกาส การกระทำหน้าที่การงาน ทุกอย่างถ้ามีโอกาสแล้ว เขาจะชวนขวยของเขา ทำเพื่อประโยชน์กับเขา

คนที่อ่อนด้อย มีโอกาสก็ทำลายโอกาสของตัวเอง เขาเรียกร้อง เขาแสวงหา เขาขอโอกาสนั่นละ แล้วเรามีโอกาสแล้วเราจะทำเพื่อประโยชน์กับเราไหม ถ้าเราทำเพื่อประโยชน์กับเรา

เวลาเกิดมา ทุกคนก็จะระลึกว่าเราเป็นคนทุกข์คนจน เราเป็นคนด้อยโอกาส คนด้อยโอกาส...คนก็เหมือนคน คนเกิดมาก็มีลมหายใจทุกคน เห็นไหม หลวงปู่ฝั้นท่านพูดประจำ หายใจทิ้งเปล่าๆ จะทำหน้าที่การงานอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเรามีสติปัญญา เด็ก เด็กถ้ามีการศึกษา ถ้ามีสติมีปัญญา มีสติ การศึกษานั้นก็เข้าใจ การศึกษานั้นก็ดี เด็กถ้ามันเคร่งเครียดเกินไป การศึกษานั้นมันก็ไม่จำ ศึกษาแล้วอ่อนด้อย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำหน้าที่การงานของเรา ว่าเราทุกข์เราจนๆ เราลำบากของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา ลมหายใจเข้า निकพุด ลมหายใจออก निकโซ ถ้ามันมีการศึกษา มีการประพฤติปฏิบัติของเราอยู่ ถ้าเราทำหน้าที่การงานที่มันทุกข์มันจนขนาดไหนมันก็ไม่ทุกข์จนจนเกินไป แต่กิเลสมันก็เสียวไง “ถ้าจะมาพุดโซอยู่ที่นี่ เราจะมีอะไรกิน เราก็ต้องไต่ร่ตรงๆ” ไต่ร่ตรงไปด้วยความทุกข์เครียดคดคันในหัวใจทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าลมหายใจเข้าออก พุดโซๆ แล้วเวลาทำงานก็ทำงานของเราไป มันไม่ตั้งเครียด มันไม่บีบคั้นชีวิตจนเกินไป ถ้ามันไม่บีบคั้นชีวิตจนเกินไป เราก็ทำงานของเราได้ จะทุกข์จนขนาดไหน มันทำแล้วมันก็ปลอดโปร่ง ทำแล้วมันก็เป็นผลงานของเราขึ้นมา มันไม่ได้ทำด้วยความขาดสติ ทำด้วยความพลั้งเผลอ ทำด้วยไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย

นี่พุดถึงขอโอกาสๆ ใจ ถ้าโอกาสการทำคุณงามความดีเป็นโอกาสนะ มีแต่ว่าผู้ที่ฉวยโอกาส คนฉวยโอกาส มันเป็นคนดีของเขา แล้วเราไปฉกฉวยของเขามา แข่งฉกฉวยความดีใจ แย่งดีแย่งเด่นกัน ถ้าฉกฉวย ไปฉวยโอกาสของเขา เราไม่ได้ทำ เขาทำ เราไม่ได้ทำ พอเขาทำ เราไม่ได้ทำ เราไปฉกฉวยโอกาสเขามา ฉกฉวยมาเพื่อเอาคุณงามความดีของเราใจ นี่กิเลสซ้อนกิเลส แม้แต่หน้าที่การงานของเรา การกระทำของเรามันก็ไม่ประสบความสำเร็จของเราอยู่แล้ว มีโอกาสก็ทำสิ มีโอกาสก็ทำของเราให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาก็เป็นสมบัติของเรา แล้วเรายังเจือจานคนอื่นได้

คูสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้าใจดวงหนึ่งมันมีองค์ความรู้ของมัน ทำไมมันจะบอกคนอื่นไม่ได้ ทำไมมันจะมีจุดยืนไม่ได้ เพราะใจของคนมันไม่มีจุดยืนนี่สิ ใจของคนไม่มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา มันถึงโลเล เพราะความโลเลอันนั้น เวลาคำสั่งสอน วันหนึ่งก็พุดอย่างหนึ่ง วันต่อไปก็พุดอย่างหนึ่ง พุดแล้วพุดเล่า มันไม่เหมือนกันสักที แต่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศน์อริยสัจ อริยสัจมีหนึ่งเดียว ๔๕ ปี ไม่มี
คลาดเคลื่อนเลย

นี่เหมือนกัน ถ้าครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ในหัวใจมีความจริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นธรรมในใจ ถ้าธรรมในใจ มันอยู่ที่ไหนมันก็เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา การกระทำอันนั้นมันจะถูกต้องดั่งงามไปทั้งหมด แต่ถ้ามันไม่เป็นธรรมขึ้นมา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันโลเลทั้งนั้นนะ ถ้ามันโลเล มีแต่ความเสียหาย นี่ไง ถ้ามันเอาความจริงๆ ต้องเป็นความจริงอย่างนี้ ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา เราต้องทำความจริงของเรา

เรามีโอกาสไง เรามีโอกาส เราเกิดเป็นมนุษย์นะ มนุษย์ คุณติ สัตว์มันอยากทำคุณงามความดีของมัน มันเรียกร้องหาแต่คุณงามความดี มันก็ได้ทำแต่บุญแต่บาปเท่านั้นนะพวกสัตว์แต่มนุษย์ มนุษย์เราจะพ้นทั้งดีและชั่ว ความดี เราจะทำมากกว่าความดีอันนี้อีก คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เติบงกรม นั่งสมาธิภาวนา หามรุ่งหามค่ำๆ ทำได้เพราะอะไร ทำได้เพราะมันมีงานภายใน เวลางานภายในมันเกิดขึ้น คุณติ เวลาเราทำหน้าที่การงานของเรา ทำแล้วมันประสบความสำเร็จ ทำแล้วมันได้รับผลชื่นชม มันขยันหมั่นเพียรๆ มันอยากทำของมันนะ แต่ถ้าทำแล้วมันขาดทุน ทำสิ่งใดแล้วไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดเลย ทำแล้วมันก็ไม่อยากทำ มันแห้งแล้งนะ

ถ้าครูบาอาจารย์ของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงได้ขึ้นมาแล้ว เพราะทำแล้วมันมีงานในหัวใจไง จิตมันสงบได้ พอจิตสงบแล้ว ถ้ามันใช้ปัญญาของมัน มันเพลิดมันเพลิน มันทำของเราแล้วมันตัดดวง ตัดดวงเอามรรคเอาผลใส่หัวใจ ทุกคนมันทำได้ เติบงกรมทั้งวันทั้งคืน มันทำของมันได้ แล้วมันเป็นประโยชน์กับเราไง นี่เรามีครูมีอาจารย์ ท่านทำสิ่งใดเป็นคติเป็นแบบอย่าง

เวลาเราเป็นชาวพุทธนะ เวลาเราจะมีรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก เราจะระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สอน สดุดา เทวมนุสสุสาน์ สอนตั้งแต่เทวดาลงมา สอน ๓ โลกธาตุ สอนได้ทั้งหมดเลย

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา คุณติ เวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลาในประวัติหลวงปู่มั่น เวลาท่านปฏิบัติของท่าน เวลาสิ้นกิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา

อนุโมทนา พระอรหันต์แต่ละองค์มาอนุโมทนากับหลวงปู่มั่น มาอนุโมทนา นี่เวลาความเป็นจริงขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน เขามาอนุโมทนา เขามาชื่นชมฯ

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เทวดาส่งเป็นชั้นๆ ขึ้นไป เวลาหลวงปู่มั่นประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา มีแต่มาอนุโมทนาโดยความรู้ของหลวงปู่มั่น ท่านรู้ท่านเห็นของท่าน นี่เวลาเขาชื่นชม ชื่นชมกันอย่างนั้น แล้วเวลาเราละ เวลาเรา ถ้าเราเอาจริง เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาแล้วมาบวชมาเรียน มาประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์สั่งสอนอย่างไร ถ้ามีครูบาอาจารย์สั่งสอนอย่างไร เรามีโอกาส นี่มีโอกาส โอกาสของเราเห็นไหม

คุณติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครยื่นโอกาสให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ้าง ไปศึกษากับเขาก็ไปโดนหลอก โดนหลอกขึ้นมา ทุกคนพินตัวมาได้ แต่เวลาเจ้าชายสิทธัตถะโดนเขาหลอก พินตัวมาได้ เพราะโดนหลอกมันก็ทั้งหมด วางหมด “ไม่ใช่ ไม่ใช่แนวทาง ไม่ใช่แนวทาง” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประพฤติปฏิบัติเอง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบธรรม คุณติ ความลึกลับลึกลับที่เป็นตะกอนในหัวใจ มันทำลาย ชำระล้างหมดสิ้น

นี่เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้ามันหมดสิ้นอย่างนั้นแล้ววางข้อวัตรปฏิบัติไว้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอน คุณติ หลวงปู่เสาร์ท่านบอกไว้ “ทำให้มันคุณมันยังไม่เอา แล้วจะไปสอนมันอย่างไร” เพราะท่านไม่ถนัดเหมือนหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นจี้เอาๆ เลย จี้เอาๆ ในหัวใจ เพราะเรามีโอกาสแล้วเราต้องทำความเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้าคนมีโอกาสแล้วไม่ทำความเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม อย่าให้กิเลสมันจกจกหายไปนะ ถ้ากิเลสมันจกจกโอกาสเข้าไป มันหลอกหลวงเลยละ

เวลาเราปฏิบัติไปแล้ว เราปฏิบัติ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะของครูบาอาจารย์ เราก็ศึกษามา พอศึกษาขึ้นมามันเกิดจินตนาการ จินตมยปัญญา จินตนาการมันเพริศแพรวไปหมด จินตนาการมันแว้งแว้งไปหมด มันรับรู้ไปหมดเลย แล้วจินตนาการ เพราะจินตนาการ คำว่า “จินตนาการ” จินตมยปัญญามันมีสมุทัยอยู่แล้ว เพราะใครเป็นคนจินตนาการ? ก็จิตใจของเราเป็นผู้จินตนาการ จินตนาการมันก็สมุทัยใจ มันไม่เป็นภาวนามยปัญญา เพราะจิตมันไม่สงบ ไม่ลึกซึ้งพอ

ถ้าจิตมันสงบลึกซึ้งพอ เริ่มต้นจากปัญญา คำว่า “ปัญญาของเรา” ปัญญาของมนุษย์ ปัญญาของโลก เราทำหน้าที่การงานก็ใช้ปัญญา ความเป็นอยู่ในชีวิตเราก็ใช้ปัญญา แต่ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญาการดำรงชีพ มันเป็นปุถุชนคนหนา คนหนามีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ถ้าปัญญาดำรงชีพก็เป็นปัญญาของเรา ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราเป็นมนุษย์ เราอยากจะพ้นจากทุกข์ เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็นหลักเป็นเกณฑ์ เราก็จินตนาการของเรา เราก็คิดของเราไป ถ้าเราคิดของเราไป

สุดมยปัญญา เริ่มต้นจากปัญญาเรานี้แหละ เวลาประพฤติปฏิบัติก็ประพฤติปฏิบัติจากเรานี้แหละ ประพฤติปฏิบัติจากมนุษย์ มนุษย์ที่เกิดมาเป็นอริยทรัพย์ เกิดจากมนุษย์ แต่เราใช้อะไร มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มีมือและมีสมอง ถ้ามือก็ทำหน้าที่การงานของเราไป สมองก็คิด สมองก็จินตนาการ ไป ศึกษาที่ศึกษามาด้วยสมอง ศึกษาแล้วมาประพฤติปฏิบัติ เวลาศึกษามาแล้ว เราวางสิ่งที่เราศึกษามา เราจะทำความเป็นจริงของเราให้ขึ้นมา

ถ้าทำจริงขึ้นมา ถ้าใครกำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา คำว่า “สงบ” มันก็ปล่อยวาง มันทิ้งเข้ามา มันปล่อยอะไร? ก็ปล่อยขันธ์ ๕ ปล่อยความรู้สึกนึกคิด พอปล่อยความรู้สึกนึกคิด มันปล่อยเข้ามาๆ คำว่า “ปล่อยเข้ามา” ปล่อยเข้ามา กับที่ว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข พอมันเว้งว่าง มันวิมุตติสุข มันวิมุตติสุขเพราะว่ามันได้ชำระล้างกิเลสแล้วมันถึงจะเป็นอย่างนั้น แต่ของเรามันยังมีกิเลสอยู่ แต่ด้วยอำนาจวาสนาของเรา ด้วยการประพฤติปฏิบัติของเรา เราได้โอกาสแล้วเราจะทำความจริงขึ้นมา อย่าให้กิเลสมันฉกฉวย อย่าฉวยโอกาสนั้น

ถ้าฉวยโอกาสนั้น คำว่า “ฉวยโอกาสนั้น” เวลาศึกษามาแล้วก็จินตนาการ มันก็ได้แค่นั้น พอได้แค่นั้น แล้วก็คิดว่าเป็นธรรมๆ กันอยู่อย่างนั้น ถ้าเป็นธรรมอยู่อย่างนั้นมันก็ได้แค่นั้น ใจ คำว่า “ได้แค่นั้น” มันก็แค่โลก แค่กิเลสมันปิดหูปิดตาไว้ มันมีดบอดอยู่อย่างนั้นนะ แต่อารมณ์ที่เกิดขึ้นก็เกิดเป็นมนุษย์นี่ไง มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เพราะขันธ์ ๕ การจินตนาการ ความรู้สึกนึกคิดมันรื้อยแปดอยู่แล้ว จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้มันปลิ้นปล้อนนัก จิตนี้มันสร้างภาพได้มากมายนัก จิตนี้ทำสิ่งใดขึ้นมาได้ แล้วเราบวชมาเป็นพระป่าเสียด้วย ด้วยศักยภาพของความมั่นคงของศาสนา

ก่อนหน้านั้นเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีก หนหนึ่ง ก่อนที่จะเจริญอีกหนหนึ่ง ศาสนาก็เป็นศาสนา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพราะการ เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์รวมชุมนุมขึ้นมาเกิดเป็นชาติ ศาสนาหล่อหลอมให้คนอยู่ด้วยกันร่มเย็น เป็นสุข นี่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์คือผู้นำ นี่ไง ในเมื่อมันมีครบองค์ประกอบอย่างนั้น สิ่ง ที่ทำมาๆ มันก็อยู่ในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็อยู่กันอย่างนั้น ถ้าทำอย่างนั้น อยู่ด้วยทางโลก มันก็ทำให้ความเชื่อถือความศรัทธาอ่อนลง นี้อยู่กันแบบประเพณีวัฒนธรรม พอเป็นพิธี พระก็ อยู่แบบพระ

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านเข้าป่าเข้าเขาของ ท่าน ท่านไปแสวงหาความเป็นจริงในหัวใจของท่าน ท่านทำความเป็นจริงของท่านขึ้นมา ศาสนาจะเจริญถึงพุทธกาล ถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญในหัวใจของหลวงปู่ เสาร์ หลวงปู่มั่น เจริญในหัวใจของครูบาอาจารย์เรา ถ้ามันเจริญในหัวใจของครูบาอาจารย์เรา เพราะอะไร เพราะมันมีสัจจะมีความจริง

คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักๆ เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป เวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน มันสะท้อนในหัวใจของท่าน พระอรหันต์มา อนุโมทนากับท่าน ถ้ามาอนุโมทนากับท่าน นี่ความจริงๆ แล้วท่านวางธรรมและวินัยนี้ไว้ มัน เป็นโอกาสของเราไง ถ้ามันเป็นโอกาส โอกาสที่เรา เราได้โอกาสแล้ว ได้ทำคุณงามความดีของ เราไง ถ้ากิเลสมันจกฉวยไป มันจะฉวยโอกาสไป ฉวยโอกาสให้ภavanaไปอย่างไร มันก็เป็น มนุษย์ปุถุชนไง มีความคิด มันก็มีจินตนาการ แต่มันมีร่องมียรอยของครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนา ว่าการไว้ มันก็จินตนาการอย่างนั้นไป นี่มันฉวยโอกาส

โอกาสที่จะเกิดขึ้นมา ใครเป็นคนสร้างสมขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นพระสงฆ์ ขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เพราะความที่เป็นธรรมจะอ่อนนุ่มถ่อมตน หลวงปู่มั่นท่านอยู่ ในป่าของท่านด้วยความมั่นคงของท่าน เพื่อเป็นหลักเป็นเกณฑ์ของท่าน เวลาหมู่คณะไป เอาหมู่ คณะเพื่ออะไร? เพื่อเป็นศาสนทายาท เพื่อกระจายไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปเทศน์บัญญัติจักคีย์ มาได้ยี่สิบ ได้บริวารยี่สิบ พระอรหันต์ ๖๑ องค์ “เชอกับเราทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงอย่าไปช้อน ทางกัน โลกนี้เราร้อนนั้ก โลกนี้เราร้อนนั้ก”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” เพราะใครมันจะรู้ได้ ความสุขนี้มันเป็นความตัดความกังวลในใจ อาลัยอาวรณ์ มันทำลายวิชาหมดแล้ว มันไม่มีความอาลัยอาวรณ์ มันเป็นอิสระ มันเป็นอิสรภาพ มันเป็นวิมุตติแล้วโลกจะรู้ได้อย่างไร โลกจะรู้ได้อย่างไรละ แต่เวลาไปเทศน์ปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์รู้ รู้เพราะมีอำนาจวาสนา เห็นไหม ยะมะมีอำนาจวาสนาเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีปราสาท ๓ หลัง เหมือนกัน “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

“ยะมะมานี้ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย” เทศนายสะขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ที่นี่ คำว่า “เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา” มันวิมุตติสุข ตัดความกังวล ตัดการเวียนว่ายตายเกิด

เราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายใช่ไหม ถ้ามีธัมมจักขุ ขึ้นมา เราจะพ้นจากการเกิดการแก่ การเจ็บ การตาย เป็นความจริงขึ้นมา พอเป็นความจริงขึ้นมา “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลก” ลากสักการะ ชื่อเสียง ทั้งกิตติศัพท์กิตติคุณ นี่บ่วงที่เป็นโลก บ่วงนี้มันรัดคอ

บ่วงที่เป็นทิพย์ สิ่งที่ทำอะไรก็ไม่ได้ จะไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมต่างๆ บ่วงที่เป็นทิพย์ เห็นไหม “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์” ผู้ที่พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ไปแล้วมันจะมีอะไรติดข้องในหัวใจ สิ่งใดบ้าง โลกธรรม ๘ มันจะมีน้ำหนัก มันจะมีคุณค่ามาจากไหน มันจะมาเหยียบย่ำหัวใจของพระอรหันต์ เป็นไปไม่ได้

หลวงปู่มั่นท่านเอาหม้อเอาคณะ ท่านพิจารณาของท่าน ศาสนาทายาท ท่านรวบรวมไว้เพื่อทิ้งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถ้าศาสนาเจริญขึ้นมา เจริญในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นขึ้นมา บ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ ไม่มีความหมายกับหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เพราะสิ่งที่เป็นบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ไม่มีความหมายในใจดวงนั้น เพราะใจดวงนั้นถึงได้เผยแผ่ธรรม ถึงได้วางธรรมวินัยด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ มันเลยเป็นความเชื่อถือศรัทธาของสังคม เพราะสังคมฟื้นฟูมาๆ เพื่อให้ชาวพุทธเรา ให้ประชาชนของเราได้มีหลักมีเกณฑ์ ได้มีการประพฤติปฏิบัติ ได้มีแนวทาง ได้มีโอกาส

อย่าทำลายโอกาสของตัว โอกาสมีแล้วควรทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา คุณติ เวลาศึกษา ปัญญาๆ ก็ปัญญาปฏิบัติจากนี้แหละ มันไม่ใช่จากพระอรหันต์มาปฏิบัติหรอก เพราะเขาปฏิบัติจนสิ้นกิเลสแล้วถึงเป็นพระอรหันต์ไป ใ้เรานี้มันปลุกชนคนหนาด้วยกิเลส เริ่มต้นก็ต้องเริ่มต้นจากความรู้สึกลึกซึ้งคิดเรานี้แหละ แต่เริ่มต้นขึ้นมาที “ว่าง เป็นพระอรหันต์ ว่าง

หมด” ไม่มีกิจจัญญา ไม่มีสติจัญญา ไม่มีความเป็นจริงอะไรขึ้นมาในหัวใจนั้นเลย นี่เป็นมนุษย์
 แท้ๆ เห็นภัยในวัฏสงสาร มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระปฏิบัติ พระป่าเสียด้วย เป็นผู้มีชื่อเสียง
 เสียด้วย ฉวยโอกาส ไม่มีสติจะความจริงใจ ไม่มีสิ่งใดตกค้างในใจเลย เพราะไม่มีสิ่งใด
 ตกค้างในใจ ถึงได้ไปปดมดเท็จ

คำว่า “ไปปดมดเท็จ” ผู้ใดยังโกหก จะทำความชั่วอย่างอื่นๆ ใดๆ อีก ไม่มีเลย ทำได้
 ทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะว่ามันมีวิชาในหัวใจ ถ้าสิ่งที่รู้ก็จินตนาการ จินตนาการมันคงที่ไหม
 มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา นี่จุดยืนถึงไม่มี คำสั่งคำสอนถึงเหลวไหลไปหมด ไม่มีสิ่งใดเป็น
 ขึ้นเป็นอัน นี่เราฉวยโอกาส ฉวยโอกาสจากคุณงามความดีของครูบาอาจารย์ของเรา ฉวยโอกาส
 จากสิ่งที่สังคมเขาเชื่อถือ ฉวยโอกาสๆ เพราะสังคมเขารู้เท่าทันไม่ได้ ถ้ารู้เท่าทัน คุณติ สิบแปด
 มงกุฎจะหลอกลวงอย่างไรก็ได้ เพราะอะไร เพราะศรัทธามันบังตา พอความเชื่อถือจากภายนอก
 เห็นกิริยานุ่มนวลก็เชื่อถือ...นุ่มนวลแต่ต่อหน้าสิ ลับหลังเป็นเปรต เราก็มารู้

แต่ถ้าเป็นความจริงล่ะ ถ้าความจริงขึ้นมา คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านนุ่มนวล
 หลวงปู่ฝั้นท่านนุ่มนวลอ่อนหวานมาก คุณหลวงตาเราเป็นปีนกลเลย นี่มันอยู่ที่จริตนิสัย อยู่ที่
 คุณสมบัติ คุณสมบัติความเป็นจริง แต่ขอให้ใจมันสะอาดบริสุทธิ์เถอะ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสร้างของท่านมา เป็นคุณประโยชน์มา เป็นการยืนยันให้
 พวกเราชาวพุทธมีที่ยึด มีแบบอย่าง เป็นคติเป็นแบบอย่างให้เราก้าวเดินตาม ถ้าเราก้าวเดินตาม
 อย่าให้กิเลสมันฉกฉวยนะ โอกาสเรามีนะ

คุณติ เวลาทางโลกเขา ชาวป่าชาวเขา เขาไม่ได้สัญชาติ เขาเรียกกร็อง เขาขาดโอกาส เขาจะ
 มีการศึกษา ศึกษาจบแล้วก็ไม่มีโอกาสได้ทำงาน เพราะเขาไม่มีสัญชาติ ก็ร้องเรียนกัน วังเต้นกัน
 ทั้งชีวิต เขายังขวนขวายของเขา เราเป็นชาวไทย เรามีชาติมีตระกูล แล้วเรามีทุกอย่างพร้อมเลย
 ทำไมเราทำของเราไม่ได้ คนอื่นเขาไม่มีโอกาสเขายังขวนขวายของเขา คุณติ คนทุกข์คนจนของ
 เขา เขาเรียกกร็องโอกาสทั้งนั้นนะ เพราะเขาค้อยโอกาส เขาไม่มีโอกาสเหมือนคนมีสถานะ คนมี
 สถานะ มีหม่อมมีคณะ มีพรรคมีพวก มีโอกาส ทำสิ่งใดก็มีโอกาสหมด แต่ใครทำแล้วประสบ
 ความสำเร็จอะไรได้บ้าง นี่ไง นี่ทางโลกเขา

แต่เราเกิดมาอยู่กับโลก เราเกิดมากับโลก แต่เราจะเอาความจริงของเรา เราเกิดมากับโลก
 คุณติ ทางโลกเขาต้องมีหน้าที่ของเขา เขาต้องหาปัจจัยเครื่องอาศัยของเขา เวลาเราบวชเป็นพระ

พระเรามีสมบัติคือบริการ ๘ ชีวิตฝากไว้กับศรัทธาไทย อยู่ที่ศรัทธาไทยเขาจะดูแล มีหน้าที่อย่าง เดียวคือพยายามค้นคว้า พยายามกระทำในหัวใจของเราให้ได้ ไม่ฉวยโอกาส มีโอกาสแล้วทะนุ ถนอมโอกาสนี้ไว้ โอกาสของเรา แล้วเราฝึกฝนของเรา ถ้าด้วยความเป็นจริง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยต้องเป็นพระอนาคามี ถ้าเป็นพระอนาคามีแล้ว มันก็อุ่นใจแล้วละ มันไม่เกิดบน กามภพ แล้วทำถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ ทำความจริงของเราให้เกิดขึ้นมา โอกาสมาถึงตัวแล้ว โอกาส มาอยู่ในมือเราแล้ว ถ้าโอกาสอยู่ในมือเราแล้ว เราทำลายโอกาสของเราเองด้วยกิเลสตัณหาความ ทะยานอยาก แล้วอ่อนด้อย เห็นสิ่งใดที่เขานุ่มนวลก็คิดว่าจะเป็นความจริง...ไม่ใช่

ความจริงมันเกิดจากสังขาร ถ้ามีสังขาร จะไม่โกหกมดเท็จ ครูบาอาจารย์ของท่าน มีคุณธรรมในหัวใจ จิตใจนี้สูงสุดสู่สามัญ พระธรรมคานี้ คุณาภายนอกนี้พระธรรมคา ครูบา อาจารย์ท่านพูด ทุกคนแสวงหาพระอรหันต์ อยากมีครูบาอาจารย์ที่ดี แล้วพระธรรมคาที่อยู่ ด้วยกัน เดินสวนกันไปสวนกันมา ไม่รู้อะไรไหนหันไม่หัน ไม่รู้อะไรไหนมีคุณธรรมไม่มี คุณธรรม แต่เวลาพระสารีบุตรไปเห็นพระอัสสชิเดินบิณฑบาต มันเห็นแล้วก็ริยามันบอก เดิน ตามไปๆ เพราะเวลาท่านแสวงหาของท่าน ท่านไปศึกษากับสัตบุรุษมา “นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่” ไม่ใช่อย่างนั้นนะ ปฏิเสธไปทั่ว ก็เหมือนเรานี้แหละ ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ ไม่มี เหตุมีผลอะไรเลย

ศึกษาจนหมดได้หมดพุงแล้วมันยังไม่รอด แต่ไปเห็นกิริยาของพระอัสสชิ ตามไปเลย เวลาถามทีเดียว พระอัสสชิบอกว่า “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เป็นพระโสดาบันขึ้นมาทันทีเลย เพราะมันมีเหตุมีผล เหตุผลมันสมบูรณ์ด้วยเขาวรรณ ปัญญา ด้วยที่หิวกระหาย ด้วยความต้องการปรารถนา ใช้สติปัญญาไต่ตรองตาม ตามความเป็น จริง

มันจะ “ไม่ใช่ๆ” มันจะหมดไปโดยที่ไม่มีเหตุมีผลได้อย่างไร เห็นไหม “ธรรมทั้งหลาย มาแต่เหตุ” เหตุมันอยู่ที่ไหนล่ะ? เหตุมันอยู่ที่หัวใจใจ หัวใจนี้ ความคิดเกิดจากไหน? ก็เกิดจาก ใจใจ เกิดแล้วมันดับไหม ดับแล้วมาเกิดใหม่อยู่นั่นนะ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่ง ทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา ถ้ามันดับ มันเกิดดับด้วยสติด้วยปัญญา มันเห็นตามความเป็นจริง ของมัน มันปล่อยวางของมัน ถ้ามันปล่อยวางของมัน ถ้าได้ตามความเป็นจริง สิ่งนี้มันเป็นธรรม ฐึ้นมา

สิ่งที่ว่าพระสารีบุตรเห็นพระอัสสชิเดิน เดินบิณฑบาต ยังเห็น ยังรู้ได้ว่า นี่ผู้ที่มีคุณธรรม ใ้อเราแสวงหาๆ เดินชนกันยังไม่รู้ว่าองค์ไหนเป็นหันไม่หัน แต่เวลาใ้อพวกฉวยโอกาสขึ้นมา มันทำนั่นมันวอล มันทำกิริยาน่าเคารพนับถือ แล้วเราก็ไปเชื่ออย่างนั้นนะ เราเชื่ออย่างนั้นนะ แต่ไม่รู้ว่าเป็นเบื้องหลังเป็นอย่างไร ไม่รู้

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราไม่มีเบื้องหน้าและเบื้องหลัง คุณติ เวลาบันลือสีหนาท เทศนาว่าการออกมาจากใจทั้งนั้นนะ ถ้าเทศนาว่าการ มันมีเหตุมีผลขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นมา ของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราแสวงหาของเรา ถ้าแสวงหาของเรา เราต้องทำความจริงของเราขึ้นมา

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นสมาธิได้ก็มีความสุขของเรา แต่เวลาทำสมาธิไม่ได้ มันลุ่มลुकคลุกคลาน มันต้องความต่อเนื่องไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกทุกข้อ สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติไม่ได้ผลก็เพราะการปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ คือการปฏิบัติต่อเนื่องเราปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ เดียวเราก็เข้มแข็ง เดียวเราก็ทำจริงจัง เดียวเราก็ทอดหุ่ย เดียวเราก็ปล่อยวาง เราทำอยู่อย่างนั้นนะ ไม่เสมอต้นเสมอปลาย

การทำเสมอต้นเสมอปลายด้วยสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้องดิงาม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยต้องเป็นพระอนาคามี นี่ถ้าเราทำตามความเป็นจริงของเรา ถ้าเราทำความสงบของใจของเราได้ มันก็มีความสุขของเรา ถ้าทำความสงบของใจไม่ได้ เราต้องหาเหตุผลว่าทำไมมันทำไม่ได้ ครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านแสวงหาหมดละ มันเป็นเพราะอะไร มันเป็นเพราะอะไร

ศีล ศีลของเราสมบูรณ์ไหม ถ้าศีลสมบูรณ์ มันขาดตกบกพร่องอย่างไร ถ้ามันขาดตกบกพร่องอย่างไรก็ปลงอาบัติเสีย สิ่งใดที่มันชุ่นช้องหมองใจ เราก็ปลงอาบัติ เพราะความชุ่นช้องหมองใจ ความกังวลใจ เวลาไปนั่งพุทโธๆ มันโผล่มาทั้งนั้นนะ เวลาจะทำความสงบของใจ เราจะทำความสะดวกสบายของเรา ถ้าบ้านมันสะดวก เราเข้าบ้านของเรา ถ้าใครทำสมาธิได้ก็มีบ้านมีเรือนหลังหนึ่งให้จิตได้พึ่งอาศัย แล้วในหัวใจของเรามันสกปรกโสโครก เราจะทำอย่างไร ก็ศีล อธิศีล เราก็ปลงอาบัติของเรา ทำความสะดวกในบ้านของเรา

ถ้าเราทำสมาธิ ถ้ามันหลง ถ้าไม่หลง คุณติ เราอดนอนผ่อนอาหาร เราจะทำอย่างไร เราต้องมีวิธีการต่อสู้กับมัน มันต้องมีอุบายไง เห็นไหม เราไม่ฉวยโอกาส จะเอาศีล สมาธิขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นของเรา เราจะไม่ฉวยโอกาสว่า “เวลาปฏิบัติ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ ผมมีพร้อมเลย ผมจะได้สมบัติอะไร”

ก็สมบัติบ้าไป มันจินตนาการเอาทั้งนั้น มันเอาแต่ชื่อเขามา ตัวจริงมันไม่รู้จัก

แต่ถ้ามันรู้จักขึ้นมา โอ้โฮ! นี่จิตมันลง ถ้าจิตมันลงมันก็เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราไม่ฉวยโอกาส เราได้โอกาส เราจะทำความเป็นจริงของเรา ถ้าไปฉวย ฉกฉวย มันเป็นกิเลสทั้งนั้นนะ เราไปฉกฉวยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาได้เป็นของเรามาได้อย่างไร เราจะไปฉกฉวยธรรมะของครูบาอาจารย์มาเป็นของเราได้อย่างไร

สาธุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเนี่ยตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นศาสดาของเรา ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะมีศาสนาพุทธมาให้เราได้ฟังพาอาศัยหรือสาธุ ถ้าครูบาอาจารย์เราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน ท่านปฏิบัติของท่านมา ท่านมีเหตุมีผลของท่านมา แล้วท่านวางข้อวัตรปฏิบัติของเราให้เราก้าวเดินให้เราประพฤติปฏิบัติ สาธุ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีครูบาอาจารย์ เราจะเอาศาสนาที่ไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปให้เขาหลอก ไปให้เขาหลอกอยู่นั่นแหละ แต่ด้วยวุฒิภาวะของท่าน ด้วยภูมิปัญญาของท่าน เวลาใครหลอก ท่านก็สลัดทิ้ง ท่านมาหาความจริงในใจของท่านขึ้นมา เห็นไหม ฉะนั้น เวลาเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านวางธรรมวินัยนี้ไว้ จะรู้สัตว์ขนสัตว์ใจ ถ้ารู้สัตว์ขนสัตว์ เราก็จะรู้ตัวเราเองด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยสัจจะ ด้วยความจริงของเรา ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันต้องให้เป็นความจริงของเรา

สิ่งที่เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เคารพบูชา ถ้าเป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ สาธุ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ขึ้นมา ไม่มีแบบอย่าง ไม่มีตัวอย่างขึ้นมา ขนาดมีแบบอย่างเรายังเดินกันไม่ถูกอยู่นี่ไง แล้วถ้ามีแบบอย่างนี้ เราจะไปลบหลู่ได้อย่างไร เราไม่ลบหลู่ แต่กิเลสของเรามันฉวย ยึดมั่นว่าเป็นของเราไง ศีลธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็ว่าเป็นผู้รู้ ผู้รู้ทำไมแกก็เลสไม่ได้

ผู้รู้ เห็นไหม คุณิ คนเขากินอาหาร เขารู้จักรสชาติของอาหาร ผู้รู้ รสชาติอาหารไม่รู้จัก มันก็เหมือนกับเมนูอาหารนั่นนะ เห็นแต่รูปมัน ไม่เคยกินอาหารนั่นเลย ไม่เคยกินอาหารมันจะรู้ได้อย่างไรว่ารสชาติมันเป็นอย่างไรมากนี้ ผู้รู้เป็นอย่างนั้นใช่ไหม

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ศึกษามา เมนูอาหาร ก็เราจะตั้งอาหารนั่นนะ เราก็ดูเมนูว่ามันมีอะไรบ้าง แล้วถ้ามีอาหาร เราสั่งมา สั่งมาจากร้านค้า แต่นี่เราจะทำของเราเอง การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาต้องเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทธินะ ใครจะทำให้ใครได้ละละนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เคารพบูชานะ แต่เราจะประพฤติปฏิบัติ เราไม่ฉกฉวย ไม่ฉวยโอกาส ไม่ไปเอาของใครมา ถ้าเอาของใครมานี้มันอยู่ข้างนอก

เวลาประพฤติปฏิบัติ จิตส่งออกๆ เวลาความคิด ความคิดมันอยู่นอกจิต พอเราพุทโธๆ จนจิตสงบเข้าไป มันผ่านจากขั้น ๕ เข้าไปมันถึงสู่จิต จิตมันถึงสงบได้ ถ้าจิตสงบเข้ามา มันวางจากขั้น ๕ เข้ามา มันเป็นสัมมาสมาธิ มันไม่ได้คิดแต่ตาย เวลามันคิดแต่ตาย นี่ขั้นทั้งนั้นนะ ขั้นคืออารมณ์ความรู้สึกของเรามันเป็นขั้น ๕ เพราะขั้น ๕ รูป อารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นรูป รูปมันก็แปรปรวนไปตามความพอใจ เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร แล้วเราว่าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็อยู่แต่เปลือกอย่างนี้ แล้วเราคิดว่ามันจะเป็นความจริงอย่างไร ถ้าความจริงไม่ได้ คนที่อ่อนด้อยขึ้นมาที่จะฉวยเอาหยิบเอา ฉกฉวยขึ้นมา ถ้ามันเป็นสิบแปดมงกุฏ มันหน้าด้าน มันอวดรู้อวดเห็นว่ามันเป็นอย่างนั้น มันเป็นความจริงอย่างนั้น แต่มันเป็นจริงหรือเปล่า

ถ้าเป็นความจริง ความจริงอันนั้น คุณิ เรากินอาหารจนอิ่มแล้ว มันกินลงไม่ได้หรืออาหารนี้เรากินจนเต็มปากแล้วมันจะกินต่อไปได้ไหม? มันกินต่อไปไม่ได้ มันเต็มกระเพาะ

สัมมาสมาธิ ถ้ามันสงบระงับ มันจะเห็นคุณค่าของมัน เพราะใจมันอิ่มเต็มของมัน เพราะใจมันอิ่มเต็มของมัน ใจมันถึงทำงานได้ใจ ใจ เพราะมันหิวโหย คุณิ เราคนทุกข์คนจน หิวกระหายไปตลอด แต่อวดเขาว่าเราอิมหน้าสำราญ เราเจออาหารอะไร ตามันก็มองทั้งนั้นนะ มันอยาก มันอยาก

จิตของเราถ้ามันทำความสงบของใจไม่ได้ อารมณ์อะไรผ่านมามันไปหมดละ ที่ว่ามันสั้นไหวไปกับรูป รส กลิ่น เสียง มันสั้นไหวไปกับรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เพราะมันสั้นไหวอย่างนี้ไง ถึงจะทำให้จิตอิ่มเต็มๆ ถ้าจิตอิ่มเต็ม จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตมันไม่อิ่มเต็ม มัน

เสวย มันเสวยไปก่อน มันเสวยแล้ว นี่ด้วยความรู้สึกนึกคิดของเรา นั่นนะ ตัวจิตไม่ใช่ขั้น ๕ ตัวจิตไม่ใช่รูป ตัวจิตเป็นตัวจิต แต่มันเสวยมามันก็เป็นรูป เป็นสัญญา เป็นสังขาร เป็นวิญญาน นี่มันเสวยมา เสวยโดยธรรมชาติของมัน

เพราะมนุษย์ทำงานด้วยสมอง ทำงานด้วยมือ ใจ่ความรู้สึกนึกคิด สมอง ว่าสมอง แต่ความจริง ขั้น ๕ อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดจากไหน? เกิดจากจิต ก็จิตมันเป็นอย่างนั้นนะ แล้วก็ไปหลกทวยเอาว่าเป็นของเรา เราเป็นคนรู้ เรารู้แล้ว เราศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา อภิธรรม จิตก็ดวงๆ ร้อยแปดดวง ว่าไปหมดเลยนะ แต่จิตหนึ่งมันไม่รู้จัก

ถ้าจิตสงบแล้วมันจบนะ สัมมาสมาธิ ใจ่ร้อยแปดดวง จบ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สักแต่ว่า มันจะก็ดวงละ มันเป็นหนึ่งในอย่างนี้มันจะก็ดวง เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมันนะ มันจะก็ดวง

แล้วเวลามันพิจารณาไป นี่ไง เพราะมันไปหลกทวยมาๆ สิ่งที่มีมันเป็นสมบัติของเรา มันก็เลยไม่เป็นความจริง แต่ถ้าเป็นความจริง เราพยายามทำของเรา เราได้โอกาสแล้วนะ เราได้โอกาสแล้วเราจะต้องทำความจริงของเราขึ้นมา

เวลาเขาแข่งขันกีฬาฟุตบอลนะ เวลาเขาตีเตียน ยังไม่เข้าๆ ทำลายโอกาส มีโอกาสเป็นร้อยครั้งสิบครั้ง ยังไม่ได้สักที คนที่เขามีปัญหาของเขา เขาได้โอกาสคนเดียวเป็นประตูเลย นี่ถ้าเขาส่งใส่พานมาทีเดียว นั่นนะ ของเขาทำของเขา ใจ่ไรนี่โอกาสมหาศาล เตะทิ้งเตะขว้าง ไม่ได้อะไรเลย ถ้าแข่งต่อไป ถ้าไม่ชนะเขาก็เสมอ แต่ถ้าเขามีกำลังมากกว่า เดียวก็แพ้ ถ้าทำไม่ได้ อย่างดีก็เสมอ อย่างน้อยพ่ายแพ้ พ่ายแพ้ก็เลิกดีกว่า จบเลย ถ้ายังเสมออยู่ ยังลุกขึ้นมาสู้ได้ นี่ก็เหมือนกัน มีโอกาสมาแล้วต้องทำให้ได้ ทำให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นความจริง เป็นมรรคจะเป็นอย่างนี้

แต่ถ้าเป็นกิเลสนะ ความจริงมันจะเกิดกับเราขึ้นมา มันไปทวย ไปหลกทวยสิ่งที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ที่ครูบาอาจารย์ของเราทำไว้ให้สังคมเชื่อถือศรัทธา ให้ความมั่นคงในใจ เพราะมีศรัทธาความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อของศรัทธาไทย ศรัทธาไทยมากมายเลย “ฉันศรัทธาพระป่า ฉันศรัทธาพระป่า”

พระป่าหรือพระบ่า มันมี ๒ อย่างนะ พระป่า เพราะคำว่า “พระป่า” อยู่ป่า ในพระไตรปิฎก ภิกษุอยู่ป่าจะต้องมีความละเอียดรอบคอบกว่าภิกษุอยู่บ้าน คำว่า “ภิกษุอยู่บ้าน” เขาต้องทำวัตรสวดมนต์ของเขา ภิกษุอยู่ป่าต้องทำมากกว่าเขา เพราะภิกษุอยู่ป่ามันมีภัยรอบตัว ภัยตั้งแต่สิ่งสาราสัตว์ ภัยทั้งมนุษย์ ภัยต่างๆ ต้องมีความรอบคอบ

ฉะนั้น คำว่า “พระป่า” พระป่าต้องมีความรอบคอบ พระป่าต้องมีสติสมบูรณ์ พระป่าต้องมีการกระทำ

พระบ้าน พระบ้านที่อยู่กุฏิ อยู่ร้าน อยู่ของเขา เขามีกลอนมีลั่นदान พระบ้านเขาศึกษาธรรมวินัย เขาเป็นพระบ้าน เขามีสิ่งอำนวยความสะดวก เขามีสิ่งป้องกันภัยเขา

ถ้าเป็นพระป่า นี้อยู่ในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย ถ้าพระบ้านเขาทำสิ่งใดแล้ว พระป่าต้องทำมากกว่าเขา พระป่าต้องมีสติสัมปชัญญะมากกว่าเขา พระป่าต้องมีความระวังระแวงมากกว่าเขา พระป่าต้องมีสติปัญญา ต้องมีการกระทำ นี้คำว่า “พระป่า”

ที่นี้ชาวบ้านเขาบอกว่า “ศรัทธาพระป่ามาก”

พระป่ากับพระบ่า พระบ้านนี้ไม่มีหลักมีเกณฑ์อะไรเลย พุดจาแล้วแต่อารมณ์ อารมณ์พลิกแพลงไปตลอด นี้ไง มันก็เหมือนทางโลก คุณิ ฆราวาสสอนธรรมนั้นนะ เพราะฆราวาสเขาไม่มีธรรมวินัย เขาจะพุดอะไรก็ได้ แต่ถ้าเป็นพระ ถ้าเราพุดไปแล้วมันผิดศีลทั้งนั้นนะ คำว่า “ผิดศีล” มนุษย์ ลองถ้าพุดจาโกหก จะทำความชั่วอย่างอื่นไม่มีเลย ทำได้ทั้งนั้นนะ นี้ไง ถ้าบอกศรัทธาพระป่าๆ นี้พุดถึงศรัทธาความเชื่อของเขา ถ้าศรัทธาความเชื่อของเขามันเกิดขึ้นมา เกิดจากครูบาอาจารย์ของท่านทำประโยชน์ของท่าน เพราะท่านสร้างศาสนทายาท

หลวงปู่มั่นเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา พระอรหันต์มาอนุโมทนาทั้งนั้นนะ มาอนุโมทนา เพราะกึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านค้นคว้า ท่านทำมาเป็นหลักเกณฑ์ของท่าน แล้วท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้พวกเราทำๆ ให้พวกเราทำนะ เพราะต้องการศาสนทายาท ต้องการให้ศาสนาสืบต่อไป ต้องการให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีโอกาส ให้มีโอกาสร้องเห็นรอยในการประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านทำมาให้เราเห็นแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านทำมาให้เป็นร่องเป็นรอย แล้วเรายังศึกษา เรายังเห็นร่องเห็นรอยกันอยู่ ถ้าเราทำความจริงขึ้นมามันก็จะเป็นอย่างเรา

ถ้าเราทำความจริงขึ้นมา ทำความสงบของใจให้ได้ ถ้าจิตใจมันอึดเต็ม จิตใจเป็น สัมมาสมาธิ ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาเราฝึกใช้แล้ว ฝึกใช้ตั้งแต่เริ่มต้น ฝึกใช้ตั้งแต่เป็นฆราวาส ฝึกใช้ตั้งแต่ยังไม่ได้อายุ ฝึกใช้ตั้งแต่เขาทำมาหากินกัน นี่ฝึกใช้ตั้งแต่เวลาเรียนธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก แล้วก็ศึกษาปัญญาของเรา มาแล้ว เราจะฝึกหัดใช้ปัญญาของเราแล้ว แต่ปัญญานี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา เวลาเราศึกษาธรรมะ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา เพราะ อะไร

เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นคน เป็นคนมันก็มีธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันก็คิดจากสมองเรา ทั้งนั้นนะ แต่เวลามันสงบระงับเข้ามา มันปล่อยวางเข้ามา พอจิตเป็นอิสระขึ้นมา มันรู้เลย สมอง ก็เป็นสมอง สักแต่ว่ารู้ เวลาจิตมันเป็นอุปปนาสมาธิ มันปล่อยร่างกายนี้เลย ไม่รับรู้อะไรเลย มัน เป็นตัวของมัน แล้วสมองมันอยู่ไหน แล้วร่างกายมันอยู่ไหน เวลามันสงบระงับเข้าไป ถ้าสงบ ระงับเข้าไป เวลามันคลายตัวออกมาเป็นอุปจารสมาธิ ราฟุ้งไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็น ธรรมตามความเป็นจริง เพราะเราจะฝึกฝนหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราสงบระงับแล้วมันมีพลัง มันมีกำลัง นี่ไง พละ กำลัง อินทรีย์แก่กล้า

อินทรีย์แก่กล้าขึ้นมา มันฝึกหัด มันใช้ขึ้นไป ถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็น เป็นอุคคหนิมิต นิมิตที่เกิดขึ้นมาจากตาของใจ ไม่ใช่ นิมิตที่ เกิดจากตาเนื้อ มันเป็นความเห็นจากภายใน เพราะจิตมันสงบ มันไม่วอกแวกวอแว จิตมันอึดเต็ม อยู่แล้ว มันทำอะไรมันทำงานของมันได้ ถ้าทำงานได้ มันพิจารณาไป มันแยกแยะไป

เขาว่า “เห็นไตรลักษณ์ๆ” ไตรลักษณ์ที่มันพูด ไตรลักษณ์มันจกฉายเข้ามา คำว่า “ไตร ลักษณ์” ก็จินตนาการ ใจ ก็ต้มน้ำ ใจ ต้มน้ำ น้ำเย็น เดียวก็น้ำร้อน น้ำร้อนก็น้ำเดือดใจ เพราะอะไร เพราะมันมีอุณหภูมิ มันมีความร้อน ไตรลักษณ์มันอยู่ข้างนอก นี่เวลาไตรลักษณ์ขึ้นมาให้ จินตนาการ คิดเป็นทางวิทยาศาสตร์ คิดออกไปโลก มันไม่เห็นไตรลักษณ์ในหัวใจนี้หว่า

ไตรลักษณ์ พอพิจารณาของมันไป มันย่อยมันสลายไป มันเห็นของมัน มันผงะเลย นี่ไง ถ้ามันจะเป็นความเป็นจริง ความเป็นจริงต้องเป็นอย่างนี้สิ แต่เวลาจะใช้ปัญญาก็ปัญญาข้างนอก นั่นแหละ เวลาเปรียบเทียบ เป็นปัญญาข้างนอกเพราะจิตมันส่งออก จิตมันหิวมันกระหาย มันก็ ยึด มันก็มีสมุทัย มีสังโยชน์ มีการยึดมันถือมัน พิจารณาไป ก็ด้วยสมอง ด้วยปัญญาของเรา

เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง กำเนิด ๔ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดเป็นมนุษย์ กำเนิด ๔ เพราะมันกำเนิดมา มันคิดมา เพราะเราปฏิเสธต้นทุนเราไม่ได้ มันเป็นต้นทุน มันเป็นความเห็นของเรา เริ่มต้นจากตรงนี้

ถ้าเริ่มต้นจากต้นทุนของเรา ความรู้สึกนึกคิดที่พิจารณาไปแล้วมันจะละเอียดเข้ามา มันจะปล่อยๆ เข้ามา มันละเอียดเข้ามาจนถึงมัน จนเป็นสัมมาสมาธิ เวลามันคลายตัวออกมา มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันก็จับต้องของมันได้ พอจับต้องของมันได้ จิตมันจริงมันก็เป็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกายก็เห็นกาย เห็นกายโดยวิปัสสนา ถ้าเห็นกาย กายานุปัสสนา เห็นเวทนาจึงเวทนานุปัสสนา ถ้าเห็นจิตก็จิตานุปัสสนา ถ้าเห็นธรรมก็ธรรมานุปัสสนา นี่ถ้ามันเห็นจริง

สติปัญญา ๔ เวลาพูด ไปลกฉวยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว ก็บอกว่า “ปฏิบัติตามแนวทางสติปัญญา ๔ ปฏิบัติตามแนวทางสติปัญญา ๔” แล้วก็จินตนาการไปทั้งนั้น นึกเอาทั้งนั้นนะ มันสติปัญญา ๔ ปЛОมๆ มันลกฉวยของเขามา ลกฉวยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นของเราว่าเรารู้เราเห็น “ปฏิบัติตามแนวทางสติปัญญา ๔” แต่มันไม่มีความจริงเลย เพราะมันไปลกฉวยของเขามา

แต่ถ้ามีโอกาสแล้วทำความจริงขึ้นมา ทำความเป็นจริงในใจของเราขึ้นมา พอจิตมันสงบ จิตเป็นความจริง ถ้าเห็นกาย โอ้โฮ! มันสะเทือนหัวใจ ซึ่ขุมทรัพย์ มันเหมือนคนเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วพยายามหาว่าเป็นโรคสิ่งใด แล้วหาไม่เจอ ไปหาหมอโรงพยาบาลไหนก็วินิจฉัยไม่ได้ว่าเป็นโรคอะไร ไปหาใคร ใครก็วินิจฉัยว่าเป็นโรคอะไร มันเป็นโรครกรรม โรครกรรม เทคโนโลยีหาไม่เจอเลยละ แต่ถ้าถึงเวลาเราทำด้วยบุญกุศลของเราขึ้นมา เห็นได้ว่าเป็นโรคภัยไข้เจ็บสิ่งใด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันเห็นกิเลส มันเห็นความร้อยรัด มันเห็นนะ ถ้ามันเห็น นี่เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านถึงบอกว่า ถ้าไม่เห็นกิเลส ไม่รู้จักกิเลส จะไปแก้กิเลสกันได้อย่างไร

ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ ตามความลกฉวยมา มันก็สร้างภาพได้ จินตนาการได้ กายใครก็จินตนาการได้ เราพิจารณากายนอก ไปดูซากศพก็ดูกายนอก ถ้าภายใน จิตมันยึด มันเห็นของมัน มันก็สร้างภาพได้ เป็นจินตมยปัญญา ปัญญาที่เห็นกาย

เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง จริงกับไม่จริงมันต่างกันอย่างไร

ถ้าไปฉกฉวยมามันเป็นจอมปลอมหมด จอมปลอมด้วยสมุทัย สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยาก มันมีส่วนผสม คิดสิ่งใดทำสิ่งใดก็เป็นเหมือนกัน ว่างเหมือนกัน ปล่อยเหมือนกัน แต่มันสะอาดไปไม่ได้ มันสมุจเฉตปนกันไปไม่ได้ เพราะมันไม่มรรคสามัคคี มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันยังมีสมุทัย มีกิเลสต้นหาความทะยานอยากนอนเนื่องมากับการกระทำนั้น ถ้านอนเนื่องมากับการกระทำนั้น มันถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามาให้มากขึ้น แล้วจิตตั้งมั่น จิตอิมเต็มแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วจับแล้วพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า การว่าซ้ำแล้วซ้ำเล่า พยายามกลั่นกรอง พยายามกระทำ มีการกระทำบ่อยครั้งเข้าๆ มันจะรู้จะเห็นตามความเป็นจริง

ถ้ามันจะรู้จะเห็นตามความเป็นจริง การปฏิบัติตามความเป็นจริง มีกัจจัญญ สัจจัญญ มีการกระทำ ครูบาอาจารย์ของเราท่านให้ทำอย่างนี้ แล้วท่านสาธุจริงๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรอตตรงนี้ คุณิ เวลาหลวงปู่มั่นท่านเป่ากระหม่อมหลวงตามา “มหา จิตเป็นอย่างไร” ถามทุกวัน มันพิจารณาอย่างไรละ นี่ผู้รู้กับผู้รู้เขาคุยกัน เขาวางรากฐานกัน เขาวางรากฐานมาจากความเป็นจริง กัจจัญญ สัจจัญญในหัวใจ คนไม่รู้มันจะรู้ได้อย่างไรว่ามันทำอย่างไร กิริยาอย่างไร ความรู้สึกอย่างไร

ความรู้สึกของเราความรู้สึกของโลก ความรู้สึกหยาบๆ ทั้งนั้นนะ ความรู้สึกสัญญา อารมณ์ แล้วเวลาจินตมยปัญญา จินตนาการมันรู้มันเห็นของมันไป มันเป็นได้ทั้งนั้นนะ คนภาวนารู้หมดนะ แต่ถ้ามันลึกซึ่งเข้าไปๆ ทำความสงบของใจให้มากขึ้น แล้วมันมากขึ้น

หลวงปู่มั่นท่านเป่ากระหม่อมหลวงตามา “มหา จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร” ถามซ้ำๆ ซากๆ ถามซ้ำๆ ซากๆ แต่เวลาเราปฏิบัติไป หลวงตาท่านติคของท่าน ท่านก็ว่าของท่านถูก นี่คนเป็นกับคนเป็นมันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง เรามีโอกาสแล้วเราไม่ฉวยโอกาส เราต้องทำความเป็นจริงสร้างโอกาสนั้นให้เป็นคุณงามความดี สร้างโอกาสนั้นให้เป็นคุณธรรมในหัวใจของเรา

แต่คนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วบวชเป็นพระด้วย แล้วเป็นพระป่าเสียด้วย แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไป ถ้ามันไม่จริง แล้วไปฉกฉวยของครูบาอาจารย์มา แล้วเอาไปปู้ยี่ปู้ยำเสียหายหมด คำว่า “เสียหาย” มันเสียหายกับจิตดวงนั้นนะ เสียหายกับผู้กระทำนั้น

เพราะผู้กระทำนั้นถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริง เขาจะได้เป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาตามความเป็นจริงของเขา ถ้าเขาทำได้จริง

ถ้าเขาทำไม่ได้ ทำไม่ได้แล้วไปฉกฉวยมา เพราะฉกฉวยมา มันมีความสงสัย มันรู้ คุณติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับเจ้าลัทธิต่างๆ อาฬารดาบส อุทกดาบส “มีความรู้เหมือนเรา มีความเห็นเหมือนเรา มีความฉลาดเหมือนเรา” อุทกดาบส อาฬารดาบส บอกเลย “เจ้าชายสิทธัตถะมีความเห็นเหมือนเรา เป็นอาจารย์สอนได้เลย” เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธ เรายังสงสัยอยู่ เรายังมีความวิตกกังวลในใจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันฉกฉวยมามันต้องมีเรื่องอย่างนี้ มันต้องมีตะกอนในใจ มันจะส่องแผ่วไปไม่ได้ ในเมื่อมีพญามาร ครอบครองของมารในหัวใจ มันจะส่องแผ่วไป มันจะปลอดโปร่งไปในหัวใจ มันเป็นไปไม่ได้ แต่ด้วยความหน้าด้าน ด้วยการตีสองหน้า ด้วยการทำมุมนวดอ่อนหวาน มันไม่จริงหรอก ถ้ามันเป็นจริงนะ มันจะไม่โกหกมดเท็จ แล้วมันจะเป็นความจริงขึ้นมาในใจ ถ้ามีโอกาสแล้วเราจะทำโอกาสของเราให้เป็นความจริง ความจริง เราตั้งสติของเรา มันจะทุกข์มันจะยาก เราพอใจจะทุกข์นะ

เวลาเรามองหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ถ้ามองทางโลก ท่านมีความสุขตรงไหน ท่านมีความสุขตรงไหน ทางโลกเขา อะไร พระฉันมือเดียว มันมีความสุขได้อย่างไร เขาอยู่ทางโลก ๕ มือ ๑๐ มือ เขายังแสวงหาอยากจะกินกันอยู่อีกนะ ตี ๒ ตี ๓ มากินข้าวต้มอุ่นนะ มันจะกินทั้งวันทั้งคืนนะ มันว่ามันมีความสุข ใหนี่ฉันมือเดียว แล้วไปอยู่ในป่าในเขาเสียด้วย อะไรก็ไม่มีในวัดเลย มันมีความสุขตรงไหน มันมีความสุขตรงไหน เห็นไหม ถ้ามองทางโลก มันมีความสุขตรงไหน แต่ในใจหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีความสุขของท่าน

เวลาหลวงปู่มั่น หลวงตาท่านอุปัฏฐากหลวงปู่มั่นมาเอง หลวงปู่มั่นท่านอยู่คนเดียวมีความสุขมาก แล้วภรรยาของท่าน ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่ม มาแล้ว เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ตลอด มาฟังเทศน์ท่านนะ แล้วพวกเรา คนที่กิน ๕ มือ ๑๐ มือ อยู่ตึกอยู่ร้าน อยู่สิ่งมหัศจรรย์ ใครไปหากับเขาบ้าง มีแต่คนไปยกมือไหว้จะขอสตางค์ทั้งนั้นนะ แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีความจริง

ถ้ามองทางโลก ทางโลกว่ามันจะมีความสุขจริงหรือ วิมุตติสุขมันสุขอย่างไร แล้วเป็นจริงได้อย่างไร ทำไมหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านมีความสุขของท่านละ นี่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเป็นที่นี้ไง เพราะความจริงมันมีขึ้นมาแล้ว อะไรมันจะมี

ค่าไปกว่าคุณธรรม มันจะไปแสวงหาอะไร ปัจจัยเครื่องอาศัยนะ มันจะไปแสวงหาอะไรกับลาก ลักการะ โหมงบรูษตายเพราะลาก ลากลักการะที่แสวงหากันนั้นนะ นั้นนะมันจะเข้ามาทำลายใน วงกรรมฐาน ในวงการปฏิบัติ

วงกรรมฐานมันต้องการอะไร โคนไม้ก็พอแล้ว ถ้าไม่มีโคนไม้ คูลี ชีวิตนี้ฝากไว้กับ ศรัทธาไทย เขามีศรัทธามีความเชื่ออยู่แล้ว ชีวิตนี้มันจะมอดไหม้ไปโดยที่มันขาดแคลน มันจะ เป็นไปได้อย่างไร ถ้ามันเป็นไปไม่ได้แล้ว ทำไมจะต้องไปแสดงกิริยาอย่างนั้น ทำไมจะต้อง แสดงกิริยามาใหญ่โตอย่างนั้น มันแสดงไปทำไม นี่ไง ถ้าเป็นความจริงๆ ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเป็นความจริงแล้วไม่ออกมาอย่างนี้หรือ ครูบาอาจารย์ของท่านอยู่ของท่านด้วยความสงบ เพราะอะไร เพราะท่านมีคุณธรรม ถ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจ มันจะสุขสงบระงับอย่างนั้นได้ อย่างไร เพราะมันออกมาเป็นหมาบ้า มันจะเอาคุณธรรมมาจากไหน แต่ไปจกฉวยไป จกฉวยคุณ งามความดีของครูบาอาจารย์ของเราที่ได้สร้างสมไว้ ครูบาอาจารย์ท่านสร้างสมไว้ให้เป็น แนวทางของพวกเราไง ถ้าพวกเรามีความจริงแล้ว

เรามีโอกาสนะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พยากรณ์ขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ในพระไตรปิฎกพูดไว้ชัดๆ แล้วเราก็ ได้เห็นกันมา เราเป็นมนุษย์นะ เราศึกษาได้ ศึกษาประวัติศาสตร์สิ ว่าเวลาศาสนาเจริญ เจริญ อย่างไร เวลาศาสนาเสื่อม เสื่อมในสภาพแบบใด แล้วผู้ที่ฟื้นฟูขึ้นมาเป็นผู้ใด

เวลาพระประพตติปฏิบัติ หรือพวกเราบอกว่าศาสนาไม่มีวันเสื่อม บุคคลต่างหากเสื่อม จากศาสนา มันก็จริงๆ นั้นแหละ เพราะบุคคลทำให้มันเสื่อม มันไม่มีบุคคลที่เข้มแข็ง บุคคลที่มี อำนาจวาสนากลับมาฟื้นฟู เพราะบุคคลเสื่อมจากศาสนาไป แต่มันก็ยังมีผู้จรโลงไว้ ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของท่านกลับมาฟื้นฟู เวลาฟื้นฟูแล้ว ทางโลกใจ สุกก่อนห้าม อยากได้ก่อน ซื่อ คือไม่ประพฤติปฏิบัติให้มันขึ้นมาตามความเป็นจริง สุกก่อนห้ามใจ ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านประพฤติปฏิบัติมาตามความเป็นจริง มีโอกาสแล้วทำความเป็นจริงขึ้นมา ในหัวใจของท่าน มีแต่ความสุข วิมุตติสุข สุขของท่าน จะอยู่ที่ไหนมันก็เป็นความสุขทั้งนั้นนะ แล้วท่านอยู่เป็น แบบอย่างของพวกเราด้วย

ฉะนั้น เราสุกก่อนห้าม เรายังประพฤติปฏิบัติไม่มีหลักไม่มีความเป็นจริง เราก็แสดงออกว่าเราจะมีคุณธรรม แล้วคุณธรรมมันย้อนกลับมา ทำไมมันแสดงออกอย่างนั้นละ นั่นมันสุกก่อนห้ามไง เพราะไม่มีอยู่จริง ธรรมปฏิบัติไม่ได้จริง แล้วเอาสิ่งนั้นว่ามีคุณสมบัติตามนั้นไป

แต่ถ้าเราทำความเป็นจริง เราเป็นจริง ทำจริง พอมันเป็นสัมมาสมาธิ แล้วพิจารณาของเรา ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันขาด มันรู้มันเห็นนะ อ้อ! สติเป็นอย่างนี้ สมาธิเป็นอย่างนี้ เวลาพิจารณาไปแล้วเวลามันปล่อยวางก็เป็นอย่างนี้

ถ้าปล่อยวางๆ เมื่อก่อนเราก็โง่ เราก็เชื่อว่าการปล่อยวางนี้ เห็นไหม ปล่อยวางหนหนึ่งก็เป็นโสดาบัน ปล่อยวางหนที่ ๒ ก็เป็นสกิทาคามี ปล่อยวางหนที่ ๓ ก็เป็นอนาคามี ปล่อยวางหนที่ ๔ ก็เป็นพระอรหันต์ คิดว่าอย่างนั้น แต่เวลามันเสื่อมแล้วหมดเลย นี่คนปฏิบัติแล้วมันต้องเคยเจอประสบการณ์อย่างนี้ เคยเจอประสบการณ์มา

เราเดินมาแล้วสิ้นหกล้ม เราเดินไปแล้วทำอะไรผิดพลาด การทำงาน ใครทำงานแล้วไม่มีผิดพลาด ไม่มี คนทำงาน ทุกคนมีผิดพลาดมาทั้งนั้นนะ ความผิดพลาดนั้นมันจะสอน เพราะความผิดพลาดมันมีกิเลส กิเลสมันต่อสู้ กิเลสมันต่อต้าน เวลาที่มันต่อต้านมันก็ต่อต้านให้เราล้มลุกคลุกคลานนั่นแหละ แล้วเราประหัดประหารมัน เราต่อสู้กับมันมา เราได้เห็น เวลาที่มันลงได้ลงได้มันก็เป็นตึงคับหน ถ้ามันไม่ขาดๆ พอมันเสื่อมไปแล้วนี่หมดเลย แล้วหมดเลยแล้วก็ต้องเริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาเป็นไม่เป็น ใช้ปัญญาได้ไม่ได้ เพราะมันขะแยง มันกลัว ทำอะไรแล้วละล้าละลังไปหมด นี่ถ้าปฏิบัติมันจะมีอย่างนี้ แล้วมีครูบาอาจารย์เอาอย่างนี้ๆ

หลวงปู่สอนหลวงตานะ “เอาอย่างนี้นะ ทำอย่างนี้นะ ทำอย่างนี้นะ” นี่ท่านวางแนวทางให้ เพราะคนที่ปฏิบัติมันจะเจอสภาวะแบบนี้ กิเลสอะไรมันไม่ป้องกันตัว พญามารครอบครวัของมารที่มันไม่ป้องกันตัวมันเลย ที่ไหนมันมี ถ้ามันไม่ป้องกันตัว ทำไมคนเกิดมา ๗ พันกว่าล้าน ถ้ามันไม่ป้องกันตัว มันก็ไม่ป้องกันตัวมัน มันจะยึดหัวใจคน ยึดหัวใจสัตว์โลกไป แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เอาความจริงขึ้นมา ความจริงขึ้นมาจะไปทำลายมันนะ แล้วมันไม่ทำให้เราผิดพลาด ไม่ทำให้เราเหลวไหล มันเป็นไปได้อย่างไร

ปฏิบัติอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถึงเวลามันขาด เพราะมันเห็น ตึงคับหน มันไม่จบใจแล้วไม่จบ ถ้าขาดสติ ไม่มีครูบาอาจารย์ พอมันเสื่อมแล้วจบนะ หลวงตาบอกว่า เศรษฐี

ล้มละลาย เวลาจะมาฟื้นฟู ทุกข์เหมือนเศรษฐีล้มละลาย ตัวแดงเดือดเลย ต้องประนอมหนี้ไม่รู้ก็รอบกว่าจะฟื้นฟูได้ นี่เวลาจิตมันเสื่อม คนจะรู้จัก ไม่เคยจิตเสื่อมไม่รู้หรอกว่าโทษของจิตเสื่อมเป็นอย่างไรหรอก แล้วเวลามันฟื้นฟูมา เวลามันดีขึ้นมา มีโอกาสแล้วทำโอกาสให้มันได้ โอกาสได้โอกาสหนหนึ่งแล้วต้องยิ่งให้ได้ประคองเลย เขาส่งมาให้ ไล่พานมาให้ เตะออกๆ ไม่เคยได้สักประคองหนึ่ง

คิดอย่างนี้ ทำอย่างนี้ เอาจริงเอาจัง ถ้ามันได้ประคองมันต้องรู้สิ พอได้ประคองขึ้นมา โอ้โฮ! ผู้คู่อื่นขึ้นเลย เพราะอะไร เพราะถ้าได้ประคอง มันฮือเลย ใสนิ่งแล้วยิ่งเท่า นั่งเงียบ เป่าปาก ไม่เห็นมีใครพูดสักคน มันจะได้อะไรล่ะ ลองได้ประคองสิ

นี่เหมือนกัน ลองถ้ามันสมุจเฉทปหาน มันขาด โอ้โฮ! ครอบงำประกอบเลย รู้เลย ศิลสมาธิ ปัญญา กุปกรรม อกุปกรรม แล้วพิจารณาต่อเนื่อง บุคคล ๔ คู่ ขันหมั้นเพียรขึ้นไปปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่า ขันหมั้นเพียร ทำถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์ มีโอกาสแล้วทำให้ได้ผลของเรา ไม่ฉวยโอกาส เรามองสังคม แล้วเห็นเขาทำ เราไม่ทำตามเขา เราจะทำความจริงของเรา เพราะชีวิตของเรา จิตใจของเรา ทำเพื่อประโยชน์กับใจดวงนี้ เอวัง